

İstanbul İli Fatih İlçesi Okul Çağı Çocuklarında El ve Ayak Anomalileri Taraması

Screening of Hand and Foot Anomalies in Schoolchildren of Fatih District, Istanbul City

Ali Akın Uğraş, İbrahim Kaya,
İbrahim Sungur, Ahmet Ertürk,
Barış Yücel, Ercan Çetinus

Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği,
İstanbul, Türkiye

Yazışma Adresi/Address for Correspondence
Dr. Ali Akın Uğraş,
Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği
Adnan Adıvar cd, Fatih,
İstanbul, Türkiye
Tel: +90 212 529 44 00 /1346
Faks: +90 212 589 62 29
E-posta: akinugras@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 16/3/2011
Kabul Tarihi/Accepted: 29/6/2011

© Güncel Pediatri Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.
© The Journal of Current Pediatrics, published by Galenos Publishing.

ÖZET

Giriş: İstanbul ili Fatih ilçesi okul çocuklarında el ve ayak anomalileri taraması amaçlandı. **Gereç ve Yöntem:** 2008-2009 akademik yılında 41 okul arasından rastgele seçilen 6 okulda, 4259 çocuk tarandı. Taranan çocukların %51,7'si erkek, %48,2'si kızdı. Tüm çocukların el ve ayak muayeneleri yapıldı, anomaliler, cinsiyet ve yaşları kaydedildi.

Bulgular: Taranan çocuklarda görülen el ve ayak anomalileri sıklığı %10,7 bulundu. En sık görülen anomali %9,7 ile pes planus olurken, ikinci sıklıkta %5,64 ile halluks valgus görülmekteydi. En sık görülen el anomalileri ise %0,7 sıklık ile Kirner deformitesi ve klinodaktilydi.

Sonuç: Temel sağlık hizmetlerinin daha iyi planlanması ve daha iyi sağlık hizmeti sunulabilmesi için bu tip çalışmaların daha fazla yapılması gerektiği kanaatindeyiz. (*Güncel Pediatri 2011; 9: 60-2*)

Anahtar kelimeler: El, ayak, anomalileri, tarama,

SUMMARY

Objectives: The aim was screening of the hand and foot anomalies in children of Fatih district, Istanbul city.

Material and Methods: In the 2008-2009 academic year, 4259 students were screened in six schools which were chosen randomly from a total of 41 schools. The study population consisted of 51.7% boys and 48.3% girls. Hand and foot examination was performed and anomalies, gender, and age were recorded.

Results: The hand and foot anomaly frequency was found 10.7%. The most frequent anomaly was pes planus with an incidence of 9.7% and the second anomaly was hallux valgus with an incidence of 5.64%. The most frequent hand anomaly was Kirner deformity and clinodactyly with an incidence of 0.7% each.

Conclusion: We advice that more epidemiological studies should be performed for planning and providing better healthcare services. (*Journal of Current Pediatrics 2011; 9: 60-2*)

Key words: Hand, foot, anomalies, abnormalities, screening

Giriş

Ortopedik özür kas ve iskelet sisteminde yetersizlik, eksiklik ve fonksiyon kaybı olarak tanımlanır (1). 2002'de yapılan Türkiye özürlüler araştırması verilerine göre (1) Türkiye'de özürlü olan nüfusun toplam nüfus içerisindeki yeri %12,29'dur. Fakat ortopedik özürlü oranı %1,25'dir. Bu oranın sadece %23,91'i doğuştan ortaya çıkmaktadır (1). Büyük çoğunluk yaşla beraber kazanılan özürdür.

Ülkemizde ortopedik hastalıklara özel taramalar yapılmaktadır. Fakat bu konuda yapılan çalışmalar yetersizdir (2,3,4). Daha da önemlisi, hastalıkları daha erken teşhis

edebileceğimiz ve tedavisine başlayabileceğimiz okul taramalarıdır, fakat bu çalışmalar da yetersizdir (5,6,7). Bu çalışmada bölgemizdeki okullarda el ve ayak anomalisi için özür taraması yapılarak bu hastalıkların görülme sıklığı ve cinsiyete göre dağılımlarının belirlenmesi ve bu anomalilerin erken tanı ve tedavilerinin yapılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

İstanbul ili Fatih ilçesi okul çocuklarında el ve ayak anomalileri dağılımı ve prevalansını inceleyen epidemiyolojik çalışmaya 26 Ocak 2008 tarihli etik kurulunun onayı ve İl Milli

Eğitim Müdürlüğü izni ile başlandı. 2008-2009 akademik yılında, 10-14 yaşları arası 4259 çocuk tarandı. Çalıştığımız popülasyon aynı ilçedeki 4 ile 8. sınıfların toplam popülasyonunun %13,9'unu oluşturmaktadır (toplam 30 699 çocuk). Kırk bir okul arasından 6 okul rastgele seçilmiştir.

Hem okul, hem öğrenciler taramadan önce çalışmanın amaçları ve yapılacak muayene hakkında bilgilendirilmiştir. Her çocuk bir ortopedik cerrah, bir ortopedi asistanı ve bir hemşireden oluşan ekip tarafından muayene edilmiştir. Okul sınıflarında çocuklar muayene edilmişlerdir. Fizik muayene çocukların el ve ayaklarının açılarak muayene edilmesiyle yapılmıştır. Ayak muayeneleri çocuklar çıplak ayak sıraların üzerine çıkarılarak yapılmıştır. Yaş ve cinsiyet kaydedilmiştir. Anomali fark edilen çocuklar ileri araştırma için ailelerine gerekli bilgi verilerek hastanemiz veya başka bir ortopedi polikliniğine muayeneye çağırılmıştır. NCSS 2007 (NCSS, USA) istatistik programı ile veriler değerlendirilmiştir.

Sonuçlar

Taranan çocukların 2202'si (%51,7) erkek, 2057'si kızdı (%48,3). Çocukların ortalama yaşı 12,3'dü. Taranan çocuklar için el ve ayak anomalisi görülme sıklığı %10,7 olarak bulundu. Toplam anomalilerin %48'i erkeklerde görülürken, kızlarda bu oran %52 idi. Erkeklerde el ve ayak anomalisi görülme sıklığı %9,9 olurken, kız çocuklar için bu oran %11,5 olarak tespit edilmiştir. Saptanan el ve ayak anomalileri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Çocuklarda en sık ayak anomalisi görüldü. Toplam ayak anomalileri tüm anomalilerin %97,8'ini oluşturdu.

Cinsiyetlere göre bu olguların dağılımı; erkek çocuklar 214 olgu ve kız çocuklar 230 olgu olarak bulundu. Pes planus en sık görülen (%91,4) ayak anomalisiydi. Bunu halluks valgus (%5,3), pes adduktus (%0,4) ile pes kavus (%0,4) takip etti. Halluks valgus %70,8 sıklıkta kızlarda görüldü.

El anomalileri toplam anomalilerin %2,2'sini oluşturdu. En sık görülen anomaliler Kirner deformitesi (%30) ile Klinodaktili (%30) olurken bunları brakidaktili (%10), kamptodaktili (%10), konjenital amputasyon (%10), sindaktili (%10) takip etti.

Tartışma

Bu çalışmada taranan çocuklar için el ve ayak anomalisi oranı %10,7 olarak bulunmuştur. Bu oranın %91,4'ünü pes planus oluşturmaktadır. Bu pes planus oranı asemptomatik, tedavi gerektirmeyen, esnek pes planus olgularını da kapsamaktadır. Çocuklarda görülen ortopedik sorunlar, pes planus, yürüme bozuklukları yaşla beraber düzeler (5,8). Özellikle pes planus yürümeye başlayan çocuklarda %43'e varan oranlarda rapor edilmişken, yaşla beraber görülme sıklığı azalır (8). Çilli ve arkadaşlarının 14-15 yaş grubu erkeklerde yaptığı pes planus taramasında sadece şikayet veren, ciddi olgular alınmış ve sıklık %6,9 olarak verilmiştir (8).

Halluks valgus %5,64 oran ile ikinci sıklıkta görülen anomalidir. Kız erkek oranı 2.42:1 olarak görülmektedir. Özerdemoğlu'nun ilköğretim öğrencilerinde yaptığı benzer çalışmada Isparta ilinde halluks valgus sıklığı %3,13, kız erkek oranı ise 7:1 verilmiştir (5). Elazığ ili ilköğretim okullarında 1998 yılında yapılan başka bir çalış-

Tablo 1. Saptanan el ve ayak anomalilerinin dağılımı. Sıklık bulunan özürün toplam taranan çocuk sayısına oranıdır ve binde olarak ifade edilmiştir

Anomali ismi	Erkek	Yüzde	Kız	Yüzde	Toplam	Yüzde	Sıklık (‰)
Pes Planus	204	93,6	211	46,5	415	91,4	97,4
Halluks Valgus	7	3,2	17	7,2	24	5,3	5,64
Pes adduktus	2	0,9	0	0	2	0,4	0,47
Pes kavus	1	0,5	1	0,4	2	0,4	0,47
Pes ekinovarus	0	0	1	0,4	1	0,2	0,23
Toplam Ayak Anomalileri	214	98,2	230	97,5	444	97,8	104,25
Kirner deformitesi (virgül parmak)	2	0,9	1	0,4	3	0,7	0,70
Klinodaktili	1	0,5	2	0,8	3	0,7	0,70
Brakidaktili	0	0	1	0,4	1	0,2	0,23
Kamptodaktili	1	0,5	0	0	1	0,2	0,23
Sindaktili	0	0	1	0,4	1	0,2	0,23
Konjenital parmak amputasyonu	0	0	1	0,4	1	0,2	0,23
Toplam El Anomalileri	4	1,8	6	2,5	10	2,2	2,35
Toplam Anomaliler	218	100	236	100	454	100	106,60

mada ise halluks valgus sıklığı %0,26, erkek kız oranı ise 1.2:1 olarak verilmiştir (6).

Tedavi edilebilen daha ciddi ayak deformitesi olan pes ekino varuslu olgu ortopedik tedavi almıştı. Bu konuda Afyon'un Çay ilçesinde yetişkinleri de kapsayan bir çalışmada pes ekinovarus sıklığı %1,9 olarak verilmişken, Sivas ilinde yapılan başka bir çalışmada aynı hastalığın sıklığı %0,9 olarak verilmiştir (2,3).

Tespit edilen el anomalileri sıklıkla tedavi gerektirmeyen klinodaktili ve Kirner deformitesi olmuştur. Daha ciddi deformiteler olan sindaktili ve brakidaktili sıklığı birer olguyla %0,23 olarak bulunmuştur. Ünsaldı ve arkadaşları Sivas ilinde yaptıkları taramada sindaktili ve brakidaktili sıklıklarını %2,95 ve %5,72 olarak vermektedir (2). Maralcan'ın çalışmasında sindaktili sıklığı %3,0, Serin ve arkadaşlarının çalışmasında %0,68 olarak verilmiştir (3,6).

Bu çalışmanın eksik yönü olarak örneklem grubu olan Fatih ilçesi ilköğretim okullarında okuyan tüm çocukları kapsamaması söylenebilir. Fakat bu ölçekte bir tarama için daha fazla hazırlık, eleman ve maddi kaynak gerekmektedir. Bu şartların tamamlanmasıyla daha kapsamlı bir tarama planlamaktayız.

Sonuç olarak İstanbul ili Fatih ilçesi 10-14 yaş grubu okul çocuklarında el ve ayak anomalisi sıklığı %10,7 bulunmuştur. En sık görülen ayak anomalileri pes planus ve halluks valgus, en sık görülen el anomalileri Kirner deformitesi ve klinodaktili olmuştur. Temel sağlık hizmet-

lerinin daha iyi planlanması ve daha iyi sağlık hizmeti sunulabilmesi için bu tip çalışmaların daha fazla yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Kaynaklar

1. Demir Ö, Aysoy M. Türkiye Özürlüler araştırması 2002, Devlet istatistik enstitüsü matbaası, 2913, Ankara, Eylül 2009.
2. Ünsaldı T, Altaylar D, Kaya P. Ortopedik anomalilerin görülme sıklığının araştırılması. Acta Orthop Traumatol Turc 1987;21:146-8.
3. Maralcan G, Kuru I, Aydın UY, Altinel L, Bozan ME, Ellidokuz H. [The prevalence of orthopedic disabilities in the district of Cay, Afyon, Turkey]. Acta Orthop Traumatol Turc 2004;38:343-7.
4. Günal İ, Diker M, Münger A. 1938-1993 yılları arasında Eskişehir yöresi erkek nüfusunda ortopedik sakatlık nedenleri. Acta Orthop Traumatol Turc 1994;28:250-3.
5. Ozerdemoglu RA, Yorgancigil H, Deveci K, Yalcinkaya S. Screening for orthopaedic symptoms and deformities in primary school children. Acta Orthop Traumatol Turc 1996;30:168-74.
6. Serin E, Sadioglu M, Ozturk M, Yilmaz E. The prevalence of orthopaedic disabilities among primary and high school students at centrum Elazig. Acta Orthop Traumatol Turc 1998;32:315-21.
7. Ugras AA, Yilmaz M, Sungur I, Kaya I, Koyuncu Y, Cetinus ME. Prevalence of scoliosis and cost-effectiveness of screening in schools in Turkey. J Back Musculoskelet Rehabil 2010;23:45-8.
8. Cilli F, Pehlivan O, Keklikçi K, Mahiroğullari M, Kuşkuçcu M. Prevalence of flatfoot in Turkish male adolescents. Eklem Hastalik Cerrahisi 2009;20:90-2.